JULKISASIAMIEHEN RATKAISUEHDOTUS
PEDRO CRUZ VILLALÓN
2 päivänä heinäkuuta 2015 [1]

Asia C-245/14

Thomas Cook Belgium NV
vastaan
Thurner Hotel GmbH

(Ennakkoratkaisupyyntö – Handelsgericht Wien (Itävalta))

Vapauden, turvallisuuden ja oikeuden alue — Yhteistyö yksityisoikeudellisissa asioissa — Asetus N:o 1896/2006 — Eurooppalainen maksamismääräysmenettely — 20 artiklan 2 kohta — Eurooppalaisen maksamismääräyksen uudelleen tutkiminen vastineen esittämiselle asetetun määräajan päättymisen jälkeen — Väärät tai virheelliset tiedot — Eurooppalaisen maksamismääräyksen antaneen tuomioistuimen toimivallan puuttuminen — Poikkeuksellisten olosuhteiden käsite

1. Nyt käsiteltävä asia antaa unionin tuomioistuimelle tilaisuuden antaa käytännössä ensi kertaa ratkaisun asetuksen N:o 1896/2006 [2] 20 artiklan 2 kohtaan sisältyvästä ”poikkeuksellisten olosuhteiden” käsitteestä. On erityisesti selvitettävä, onko se, että eurooppalaisen maksamismääräyksen antavalta tuomioistuimelta mahdollisesti puuttuu toimivalta sen vuoksi, että sopimuspuolet ovat mahdollisesti sopineet oikeuspaikkalausekkeesta, jota ei ole mainittu maksamismääräystä koskevassa hakemuksessa, eurooppalaisessa maksamismääräysmenettelyssä ”poikkeuksellinen olosuhde”, jonka vuoksi on perusteltua tutkia se uudelleen, jos velallisella oli selvästi tilaisuus esittää määräajassa vastine kyseiseen maksamismääräykseen, eikä hän tehnyt niin.

I **Asiaa koskeva lainsäädäntö**

2. Asetuksen N:o 1896/2006 johdanto-osan 25 perustelukappaleen sanamuoto on seuraava:

”Vastineen lähettämiselle asetetun määräajan kuluttua umpeen vastaajalla olisi tietyissä poikkeuksellisissa tapauksissa oltava oikeus pyytää eurooppalaisen maksamismääräyksen uudelleen tutkimista. Uudelleen tutkimisen poikkeuksellisissa tapauksissa ei olisi merkittävä sitä, että vastaajalla on uusi mahdollisuus vastustaa vaatimusta. Uudelleen tutkimisen yhteydessä vaatimuksen aiheellisuutta olisi arvioitava pelkästään niillä perustein, jotka johtuvat poikkeuksellisista olosuhteista, joihin vastaaja vetoaa. Muihin poikkeuksellisiin olosuhteisiin voi kuulua se, että eurooppalainen maksamismääräys perustuu hakemuslomakkeessa esitettyihin vääriin tietoihin.”

1 — Alkuperäinen kieli: espanja.

2 — Eurooppalaisen maksamismääräysmenettelyn käyttöönotosta 12.12.2006 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) (EUVL L 399, s. 1). Unionin tuomioistuin totesi jo määräyksessä Novontech-Zala (C-324/12, EU:C:2013:205), että eurooppalaisen maksamismääräyksen vastustamiselle asetetun määräajan noudattamatta jättäminen, joka johtuu vastapuolen edustajan virheellisestä menettelystä, ei ole peruste tutkia kyseistä maksamismääräystä uudelleen, koska tällainen noudattamatta jättäminen ei kuulu asetuksen N:o 1896/2006 20 artiklan 2 kohdassa tarkoitettuihin poikkeuksellisiin olosuhteisiin. Unionin tuomioistuin totesi tuomiossa eco cosmetics ja Raiffeisenbank St. Georgen (C-119/13 ja C-120/13, EU:C:2014:2144), että kyseisen asetuksen 20 artiklassa tarkoitettuja menettelyjä ei ole sovellettava, jos ilmenee, että eurooppalaista maksamismääräystä ei ole annettu tiedoksi kyseisen asetuksen 13–15 artiklassa vahvistettujen vähimmäisvaatimusten mukaisesti.

3. Asetuksen 16 artiklan otsikkona on ”Eurooppalaisen maksamismääräyksen vastustaminen”, ja siinä säädetään seuraavaa:

”1. Vastaaja voi antaa määräyksen antaneelle tuomioistuimelle vastineen eurooppalaiseen maksamismääräykseen käyttämällä liitteessä VI olevaa vakiolomaketta F, joka toimitetaan hänelle eurooppalaisen maksamismääräyksen mukana.

2. Vastine on lähetettävä 30 päivän kuluessa siitä päivästä, jona määräys annettiin tiedoksi vastaajalle.

3. Vastaajan on ilmoitettava vastineessa, että hän vastustaa vaatimusta, mutta hänen ei tarvitse ilmoittaa vastustamisen syytä.

4. Vastine on toimitettava paperimuodossa tai käyttäen muita määräyksen antavan jäsenvaltion hyväksymiä ja määräyksen antaneen tuomioistuimen käytettävissä olevia viestintävälineitä, myös sähköisiä.

_ _”

4. Kyseisen asetuksen 20 artiklan otsikkona on ”Uudelleen tutkiminen poikkeuksellisissa tapauksissa”, ja sen sanamuoto on seuraava:

”1. Vastaajalla on 16 artiklan 2 kohdassa säädetyn määräajan päätyttyä oikeus pyytää maksamismääräyksen uudelleen tutkimista määräyksen antaneen jäsenvaltion toimivaltaisessa tuomioistuimessa, jos

a) i) maksamismääräys on annettu tiedoksi jollakin 14 artiklassa säädetyistä menettelyistä,

ja

ii) tiedoksiantoa ei vastaajasta riippumattomista syistä ole toimitettu riittävän ajoissa siten, että vastaaja olisi voinut valmistautua vastaamaan asiassa;

tai

b) vastaaja ei ole voinut vastustaa vaatimusta ylivoimaisen esteen tai hänestä riippumattomien poikkeuksellisten olosuhteiden vuoksi,

edellyttäen, että hän toimii kummassakin tapauksessa viipymättä.

2. Vastaajalla on niin ikään 16 artiklan 2 kohdassa säädetyn määräajan päätyttyä oikeus pyytää eurooppalaisen maksamismääräyksen uudelleen tutkimista määräyksen antaneen jäsenvaltion toimivaltaisessa tuomioistuimessa, jos maksamismääräys on tämän asetuksen vaatimukset huomioon ottaen annettu selvästi virheellisin perustein, tai muiden poikkeuksellisten olosuhteiden johdosta.

3. Jos tuomioistuin hylkää vastaajan pyynnön sillä perusteella, ettei mitään 1 ja 2 kohdassa tarkoitetuista uudelleen tutkimisen perusteista voida soveltaa, eurooppalainen maksamismääräys pysyy voimassa.

Jos tuomioistuin päättää, että uudelleen tutkiminen on perusteltua jostakin 1 ja 2 kohdassa säädetystä syystä, eurooppalainen maksamismääräys on mitätön.”

II **Pääasian oikeudenkäynti ja ennakkoratkaisukysymykset**

5. Pääasian oikeudenkäynnin valittaja Thomas Cook Belgium NV (jäljempänä Thomas Cook) on Gentiin (Belgia) sijoittautunut matkatoimisto, joka tarjoaa erilaisia palveluja matkailualalla. Thomas Cook teki 3.9.2009 Thurner Hotel GmbH:n (jäljempänä Thurner Hotel), joka on Söldeniin (Itävalta) sijoittautunut itävaltalainen yhtiö, kanssa sopimuksen, jossa sovittiin uusista niiden välistä yhteistyötä koskevista ehdoista kesäkaudeksi 2010. Myöhemmin, kun Thomas Cook ei maksanut laskujaan, Thurner Hotel – joka oli tarjonnut matkailijoille majoituksen Söldenissä kyseisessä sopimuksessa vahvistettujen ehtojen mukaisesti – haki Bezirksgericht für Handelssachen Wieniltä (Itävalta) yli 15 000 euron suuruisen eurooppalaisen maksamismääräyksen antamista kyseiselle belgialaiselle matkatoimistolle. Se perusteli kyseisen tuomioistuimen toimivaltaa sillä, että sopimusvelvoitteiden täyttämispaikka sijaitsi Itävallassa.

6. Eurooppalainen maksamismääräys annettiin 26.6.2013 pätevästi tiedoksi Thomas Cookille. Tämä ei esittänyt vastinetta asetuksen N:o 1896/2006 16 artiklan 2 kohdassa säädetyssä 30 päivän määräajassa, sillä se väittää tutkineensa arkistojaan selvittääkseen, oliko riidanalainen maksamismääräys perusteltu.

7. Thomas Cook vaati 25.9.2013 Bezirksgericht für Handelssachen Wienissä eurooppalaisen maksamismääräyksen uudelleen tutkimista asetuksen N:o 1896/2006 20 artiklan 2 kohdan nojalla. Thomas Cook väitti lähinnä, että edellä mainitun maksamismääräyksen oli antanut tuomioistuin, joka ei ollut toimivaltainen, koska sopimuspuolten hyväksymiin yleisiin sopimusehtoihin sisältyi oikeuspaikkalauseke, jonka mukaan Gentin (Belgia) tuomioistuimet olivat toimivaltaisia. Sen mielestä perusteettomasti annettu eurooppalainen maksamismääräys oli todettava pätemättömäksi asetuksen N:o 1896/2006 20 artiklan 3 kohdan nojalla, koska se, että maksamismääräyksen antanut tuomioistuin ei ole toimivaltainen, on kyseisen asetuksen 20 artiklan 2 kohdan nojalla uudelleen tutkimisen peruste.

8. Bezirksgericht für Handelssachen Wien hylkäsi Thomas Cookin esittämän eurooppalaisen maksamismääräyksen uudelleen tutkimista koskeneen pyynnön 28.10.2013 tekemällään päätöksellä. Thomas Cook haki hylkäykseen muutosta ennakkoratkaisua pyytävältä tuomioistuimelta määräajassa. Thomas Cook perusteli valitustaan asetuksen N:o 1896/2006 johdanto-osan 25 perustelukappaleella, jossa luonnehditaan nimenomaisesti kyseisen asetuksen 20 artiklan 2 kohdassa tarkoitetuksi ”poikkeukselliseksi olosuhteeksi” sitä, että eurooppalainen maksamismääräys perustuu hakemuslomakkeessa esitettyihin vääriin tietoihin. Sen mielestä Bezirksgericht für Handelssachen Wien ei nyt käsiteltävässä asiassa ottanut huomioon sitä, että sopimuspuolten hyväksymien yleisten sopimusehtojen mukaan Itävallan tuomioistuimet eivät olleet toimivaltaisia vaan Gentin (Belgia) tuomioistuimet. Thomas Cookin mukaan kyseisen tuomioistuimen olisi pitänyt todeta, että eurooppalainen maksamismääräys oli annettu kyseisen asetuksen 20 artiklan 2 kohdassa tarkoitetulla tavalla selvästi virheellisin perustein.

9. Handelsgericht Wien on päättänyt lykätä asian käsittelyä ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

”1) Onko eurooppalaisen maksamismääräysmenettelyn käyttöönotosta annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta N:o 1896/2006 tulkittava siten, että vastapuoli voi pyytää eurooppalaisen maksamismääräyksen uudelleen tutkimista tuomioistuimessa asetuksen N:o 1896/2006 20 artiklan 2 kohdan nojalla myös silloin, kun maksamismääräys on annettu sille tiedoksi pätevästi mutta maksamismääräyksen antoi hakemuslomakkeeseen sisältyneiden toimivaltaa koskevien tietojen perusteella tuomioistuin, joka ei ollut toimivaltainen antamaan sitä?

2) Jos ensimmäiseen kysymykseen vastataan myöntävästi: onko silloin, kun eurooppalainen maksamismääräys on annettu sellaisten hakemuslomakkeessa esitettyjen tietojen perusteella, jotka voivat jälkikäteen osoittautua vääriksi, erityisesti kun tiedot ovat ratkaisevia

tuomioistuimen toimivallan kannalta, kyse asetuksen N:o 1896/2006 20 artiklan 2 kohdassa, luettuna yhdessä Euroopan komission 7.2.[2006] antaman tiedonannon 2004/0055 25 perustelukappaleen kanssa, tarkoitetuista poikkeuksellisista olosuhteista?”

10. Nyt käsiteltävässä asiassa ovat esittäneet kirjallisia huomautuksiaan Thurner Hotel, Itävallan hallitus, Portugalin hallitus, Euroopan komissio ja Saksan hallitus. Thomas Cook esitti kirjallisia huomautuksia määräajan päätyttyä, mistä syystä niitä ei hyväksytty. Vain komissio esitti lausumiaan Thomas Cookin vaatimuksesta 16.4.2015 pidetyssä suullisessa käsittelyssä.

III **Tiivistelmä asianosaisten lausumista**

11. Thurner Hotel kiistää aluksi Thomas Cookin pääasian oikeudenkäynnissä esittämät väitteet, joiden mukaan se olisi ollut tietämätön maksujen laiminlyönnistä, koska vastaavia laskuja ei ollut lähetetty sille (ainakaan asianmukaisessa ajassa), mikä – Thomas Cookin mukaan – esti sitä esittämästä vastinetta määräajassa. Toiseksi se kiistää myös sen, että sopimuspuolet olisivat sopineet toimivallan antamisesta Gentin tuomioistuimille. Se totesi joka tapauksessa eurooppalaista maksamismääräystä koskevassa hakemuskirjelmässään selvästi, että sen tuomioistuimen, jossa kyseinen hakemus esitettiin, toimivalta perustui paikkaan, jossa sopimusvelvoitteet täytettiin (asetuksen N:o 44/2001 5 artiklan 1 alakohdan mukaisesti), joten Thomas Cook olisi voinut esittää vastineen 30 päivän määräajassa.

12. Thurner Hotel katsoo, että riidanalaista säännöstä (asetuksen N:o 1896/2006 20 artiklan 2 kohta) on tulkittava suppeasti. Sen mielestä olisi oikeusvarmuuden periaatteen vastaista, jos kyseisen säännöksen perusteella sallittaisiin vetoaminen prosessiväitteisiin, joihin olisi voitu (ja olisi pitänyt) vedota vastineen esittämiselle säädetyssä määräajassa.

13. Myös Itävallan hallitus puoltaa asetuksen N:o 1896/2006 20 artiklan 2 kohdan suppeaa tulkintaa, jossa poissuljettaisiin se, että ”poikkeuksellisena olosuhteena” voitaisiin pitää olosuhdetta, johon velallinen olisi voinut vedota jo vastineessaan, mihin yhtyy myös Saksan hallitus. Itävallan hallituksen mielestä edellä mainitun asetuksen 20 artiklan 2 kohdassa tarkoitetun uudelleen tutkimisen kohteena voivat olla vain sellaiset eurooppalaiset maksamismääräykset, jotka ovat selvästi lainsäädännön vastaisia tai jotka on saatu petoksellisella tavalla.

14. Portugalin hallitus esittää, että on kaksi tapausta, joissa edellä mainitun asetuksen 20 artiklan 2 kohdan nojalla sallitaan eurooppalaisen maksamismääräyksen uudelleen tutkimisen pyytäminen sen jälkeen, kun vastineen esittämiselle säädetty määräaika on päättynyt: ensinnäkin silloin, kun maksamismääräys on tämän asetuksen vaatimukset huomioon ottaen annettu selvästi virheellisin perustein siinä mielessä, että kyseisiä pätevyyden edellytykseksi asetettuja vaatimuksia ei ole noudatettu, ja toiseksi muiden poikkeuksellisten olosuhteiden johdosta. Portugalin hallituksen mielestä asetuksen N:o 1896/2006 16 artiklan 2 kohdassa vastineen esittämiselle asetetun määräajan kohteena on sellaisen saatavan laillisuuden tai pätevyyden riitauttaminen, jonka täytäntöönpanoa vaaditaan, kun eurooppalainen maksamismääräys täyttää kyseisessä asetuksessa vahvistetut pätevyysvaatimukset. Sitä vastoin asetuksen 20 artiklan 2 kohdassa säädetyn uudelleen tutkimisen kohteena on asetuksen vastaisesti annettujen maksamismääräysten täytäntöönpanon estäminen. Portugalin hallituksen mielestä sillä, että tuomioistuin, joka ei ole toimivaltainen, antaa maksamismääräyksen, rikotaan olennaista pätevyysedellytystä, ja se on voitava riitauttaa pidemmässä kuin 16 artiklassa vahvistetussa määräajassa.

15. Komissio ehdottaa, että ensimmäiseen ennakkoratkaisukysymykseen pitäisi vastata myöntävästi eli siten, että jos maksamismääräyksen on tosiasiallisesti antanut tuomioistuin, joka ei ole kansainvälisesti toimivaltainen, maksamismääräys on asetuksen N:o 1896/2006 vaatimukset huomioon ottaen annettu virheellisin perustein, mikä avaa mahdollisuuden pyytää uudelleen tutkimista kyseisen asetuksen 20 artiklan 2 kohdan nojalla. Toiseen ennakkoratkaisukysymykseen on vastattava siten, että selvennetään sitä, onko maksamismääräys annettu ”selvästi” virheellisin perustein. Kun kyseessä on

tuomioistuimen kansainvälinen toimivalta, suurimmassa osassa tapauksista ei ole ”selvää”, onko maksamismääräyksen antanut elin toimivaltainen. Komissio katsoo kuitenkin, että olisi asetuksen tarkoituksen vastaista, jos tuomioistuin velvoitettaisiin tutkimaan jokaisessa tapauksessa tyhjentävästi, onko se toimivaltainen antamaan maksamismääräyksen.

16. Komissio ehdottaa, että asetuksen N:o 1896/2006 20 artiklan 2 kohdan soveltamisalaa pitäisi rajoittaa samalla tavoin kuin asetuksessa N:o 1215/2012 [3] on säädetty eli siten, että eurooppalaisen maksamismääräyksen riitauttaminen vastineen esittämiselle asetetun määräajan päätyttyä olisi mahdollista vain silloin, jos on rikottu tuomioistuinten kansainvälisen toimivallan antavia säännöksiä, joilla pyritään nimenomaan suojelemaan heikompaa osapuolta oikeussuhteessa, tai asetuksen N:o 1215/2012 24 artiklassa, johon sen 45 artiklan 1 kohdan e alakohdan ii alakohdassa viitataan, säädetyissä tapauksissa (yksinomainen toimivalta). Mihinkään edellä mainituista tapauksista ei kuulu mahdollinen tuomioistuimen toimivallan antamista koskevan sopimuksen rikkominen, sellaisena kuin se näyttää olevan tämän asian perustana, joten ei voida puhua siitä, että maksamismääräys olisi annettu ”selvästi” virheellisin perustein.

17. Komission mielestä on näin ollen edelleen määritettävä, onko kyseessä ”muu poikkeuksellinen olosuhde”, jota asetuksen N:o 1896/2006 20 artiklan 2 kohdassa tarkoitetaan. Komissio ehdottaa, että kyseistä käsitettä pitäisi tulkita suppeasti eli siten, että sillä tarkoitetaan vain tapauksia, joissa on kyse maksamismääräysmenettelyn väärinkäytöstä, mikä on tutkittava kussakin tapauksessa erikseen. [4]

18. Saksan hallitus katsoo, että mikä tahansa hakemuslomakkeeseen sisältyvä virheellinen tai väärä tieto ei anna mahdollisuutta sen riitauttamiseen asetuksen N:o 1896/2006 20 artiklan 2 kohdan nojalla. Eurooppalaisen maksamismääräyksen uudelleen tutkiminen on perusteltua vain silloin, jos sen täytäntöönpano olisi, kummankin osapuolen intressien arvioinnin perusteella, kestämätöntä (”unerträglich”) toiselle niistä. Saksan hallitus mainitsee lisäksi määräyksen Novontech-Zala, [5] joka liittyi asetuksen N:o 1896/2006 20 artiklaan ja jossa unionin tuomioistuin totesi vastineen esittämiselle asetetusta 30 päivän määräajasta, että ”silloin kun mainitun määräajan ylittäminen johtuu pääasian tavoin vastapuolen edustajan huolimattomuudesta, kyse ei kuitenkaan voi olla [20 artiklan 1 kohdan b alakohdassa ja 2 kohdassa] tarkoitetuista poikkeuksellisista olosuhteista, koska siltä olisi voitu helposti välttyä”. Saksan hallituksen mielestä näitä perusteluja on sovellettava myös siksi, että ei pidettäisi ”poikkeuksellisena olosuhteena” jotain sellaista, minkä siihen vetoava olisi voinut helposti välttää. Olisi lisäksi asetuksen N:o 1896/2006 tavoitteiden (erityisesti ripeän käsittelyn ja kustannusten alentamisen tavoitteiden) vastaista hyväksyä sellaisen eurooppalaisen maksamismääräyksen tutkiminen uudelleen, johon olisi voitu esittää vastine määräajassa (vastustamisen syytä ei kyseisen asetuksen 16 artiklan 3 kohdan mukaan tarvitse edes ilmoittaa).

19. Saksan hallituksen mielestä siinä, että eurooppalaisen maksamismääräyksen hakija ja toinen osapuoli eivät pääse sopimukseen tuomioistuimen kansainvälisestä toimivallasta, ei ole missään tapauksessa mitään ”poikkeuksellista”, ja tässä tapauksessa Thomas Cook olisi voinut ilman suuria hankaluuksia vedota siihen, että maksamismääräyksen antanut tuomioistuin ei ollut toimivaltainen, esittämällä vastineen. Saksan hallitus katsoo lopuksi, että vaikka tuomioistuin, joka lopuksi antoi maksamismääräyksen, ei olisi kansainvälisesti toimivaltainen, kyseessä on joka tapauksessa jäsenvaltion puolueeton ja riippumaton elin, jonka päätöksessä ei ole jätetty Thomas Cookin intressejä huomiotta eikä loukattu niitä.

3 — Tuomioistuimen toimivallasta sekä tuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta siviili- ja kauppaoikeuden alalla 12.12.2012 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) (EUVL L 351, s. 1).

4 — Sen mielestä olosuhteet eivät näytä olevan tällaiset nyt käsiteltävässä asiassa, jossa Thurner Hotel katsoi Bezirksgericht für Handelssachen Wienin olevan kansainvälisesti toimivaltainen tuomioistuin, koska se oli asetuksen N:o 44/2001 5 artiklassa tarkoitetulla tavalla paikkakunta, missä sopimusvelvoitteet on täytettävä.

5 — C-324/12, EU:C:2013:205, 21 kohta.

IV **Oikeudellinen arviointi**

A *Alustavia huomautuksia*

20. Ennakkoratkaisua pyytävä tuomioistuin esittää unionin tuomioistuimelle kaksi ennakkoratkaisukysymystä. Se tiedustelee niistä ensimmäisessä, voidaanko asetuksen N:o 1896/2006 20 artiklan 2 kohdan perusteella vaatia eurooppalaisen maksamismääräyksen uudelleen tutkimista, kun sen on antanut tuomioistuin, joka ei ole hakemuslomakkeeseen sisältyneen toimivaltaa koskevan tiedon perusteella toimivaltainen; jälkimmäisessä kysymyksessä (joka esitetään vain siltä varalta, että ensimmäiseen vastataan myöntävästi) pyydetään määrittämään, onko se, että maksamismääräys annetaan sellaisen toimivaltaa koskevan tiedon perusteella, joka osoittautuu jälkeenpäin virheelliseksi, kyseisessä säännöksessä tarkoitettu ”poikkeuksellinen olosuhde”.

21. Mielestäni nämä kaksi kysymystä voidaan Saksan hallituksen huomautuksissaan esittämällä tavalla yhdistää yhdeksi, jonka muotoilen uudelleen seuraavasti:

”Onko asetuksen N:o 1896/2006 20 artiklan 2 kohtaa, luettuna yhdessä sen johdanto-osan 25 perustelukappaleen kanssa, tulkittava siten, että ”poikkeuksellinena olosuhteena”, joka antaa vastapuolelle, jolle eurooppalainen maksamismääräys on annettu pätevästi tiedoksi, mahdollisuuden pyytää sen tutkimista uudelleen tuomioistuimessa, voidaan pitää sitä, että maksamismääräys on annettu sellaisten hakemuslomakkeeseen sisältyneiden tietojen perusteella, jotka ovat jälkeenpäin osoittautuneet virheellisiksi, erityisesti silloin, kun nämä tiedot ovat ratkaisevia tuomioistuimen toimivallan kannalta?”

B *Kysymyksen tutkiminen*

22. Asetuksen N:o 1896/2000 20 artiklan otsikkona on ”Uudelleen tutkiminen poikkeuksellisissa tapauksissa”, ja sen 2 kohdassa säädetään, että ”vastaajalla on niin ikään 16 artiklan 2 kohdassa säädetyn määräajan päätyttyä oikeus pyytää eurooppalaisen maksamismääräyksen uudelleen tutkimista määräyksen antaneen jäsenvaltion toimivaltaisessa tuomioistuimessa, jos maksamismääräys on tämän asetuksen vaatimukset huomioon ottaen annettu selvästi virheellisin perustein, tai muiden poikkeuksellisten olosuhteiden johdosta”, joihin voi kyseisen asetuksen johdanto-osan 25 perustelukappaleen, johon ennakkoratkaisua pyytävä tuomioistuin nimenomaisesti viittaa,[6] mukaan kuulua se, että ”eurooppalainen maksamismääräys perustuu hakemuslomakkeessa esitettyihin vääriin tietoihin”.

23. Sekä asetuksen N:o 1896/2006 20 artiklan 2 kohtaan otettu vaatimus, jonka mukaan ”maksamismääräys on – – annettu selvästi virheellisin perustein”, että johdanto-osan 25 perustelukappaleen toteamus, jonka mukaan ”uudelleen tutkimisen poikkeuksellisissa tapauksissa ei olisi merkittävä sitä, että vastaajalla on uusi mahdollisuus vastustaa vaatimusta”, puoltavat mielestäni sitä, että ”uudelleen tutkimiseen poikkeuksellisissa olosuhteissa” liittyvää keinoa on sovellettava suppeasti. Olen siten lähtökohtaisesti Saksan hallituksen kanssa samaa mieltä siitä, että mikä tahansa väärä tai virheellinen tieto, joka on otettu hakemuslomakkeeseen, ei voi olla hyväksyttävä peruste eurooppalaisen maksamismääräyksen uudelleen tutkimiselle asetuksen N:o 1896/2006 20 artiklan 2 kohdan nojalla.

6 — Handelsgericht Wien viittaa toisessa ennakkoratkaisukysymyksessä ”Euroopan komission 7.2.[2006] antaman tiedonannon 2004/0055 25 perustelukappaleeseen”. Tällä viitataan käsittääkseni 7.2.2006 annettuun muutettuun ehdotukseen Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi eurooppalaisen maksamismääräysmenettelyn käyttöönotosta (KOM(2006) 57 lopullinen), jolla otettiin johdanto-osan 25 perustelukappale tällä hetkellä olemassa olevaan asetukseen.

24. Sellaisen keinon laajaa tulkintaa vastaan, joka on tarkoitettu käytettäväksi yksinomaan poikkeustapauksissa, vastaan puhuu myös eurooppalaisen maksamismääräysmenettelyn rakenne, joka tarjoaa velalliselle yleisesti vain yhden mahdollisen tavan reagoida velkojan vaatimukseen – asetuksen N:o 1896/2006 16 artiklassa tarkoitettu vastine – mutta jossa juuri siitä syystä asetetaan sille hyvin vähän muodollisia vaatimuksia (esitettävä kirjallisesti 30 päivän määräajassa) eikä minkäänlaisia aineellisia vaatimuksia (vastustamisen syytä ei tarvitse ilmoittaa). [7]

25. Arvioin tästä syystä, että kyseisen asetuksen 20 artiklan 2 kohtaa, luettuna yhdessä sen johdanto-osan 25 perustelukappaleen kanssa, on tulkittava suppeasti, mistä kaikki huomautuksiaan esittäneet väliintulijat ovat Portugalin hallitusta lukuun ottamatta olleet samaa mieltä.

26. Tämä tarkoittaa nyt käsiteltävään asiaan liittyvien kaltaisissa olosuhteissa sitä, että kun kyseessä ovat hakijan hakemuslomakkeessa ilmoittamat tiedot, uudelleen tutkimista koskevan keinon ei pitäisi olla käytettävissä silloin, kun velallinen (erityisesti silloin, kun kyseessä on elinkeinonharjoittaja, kuten tässä tapauksessa) on voinut tutkiessaan pätevästi tiedoksi annettua eurooppalaista maksamismääräystä jo arvioida, että tiedot, joihin sen antanut tuomioistuin nojautui (eli hakijan antamat tiedot), olivat virheellisiä, paikkansapitämättömiä tai vääriä. Olen toisin sanoen Thurner Hotelin ja Itävallan hallituksen kanssa samaa mieltä siitä, että ”poikkeuksellisena olosuhteena”, jonka perusteella maksamismääräyksen uudelleen tutkiminen olisi perusteltua, ei voida pitää sellaista väärää tai virheellistä tietoa, johon velallinen olisi jo voinut reagoida vastineella. Katson kaiken kaikkiaan, että ”väärät tiedot”, joihin viitataan asetuksen N:o 1896/2006 johdanto-osan 25 perustelukappaleessa, voivat olla vain tietoja, jotka ovat tosiasiallisesti paljastuneet vääriksi tai virheellisiksi tai joita velallinen on kyennyt arvioimaan vasta jälkikäteen, kun kyseisen asetuksen 16 artiklan 2 kohdassa säädetty määräaika on päättynyt, mitä seikkaa kansallisen tuomioistuimen on kussakin tapauksessa arvioitava.

27. Näin ollen teen sen väliaikaisen päätelmän, että ”poikkeuksellisena olosuhteena”, jonka perusteella velallinen voi pyytää eurooppalaisen maksamismääräyksen uudelleen tutkimista asetuksen N:o 1896/2006 20 artiklan 2 kohdan nojalla, voidaan pitää vain sitä, että kyseinen maksamismääräys perustuu hakemuslomakkeeseen sisältyneeseen tietoon, joka on osoittautunut vääräksi tai virheelliseksi tosiasiallisesti vasta jälkikäteen, vastineen esittämiselle asetetun määräajan päätyttyä, mikä velallisen on osoitettava yksittäistapauksessa. Jos toisin sanoen maksamismääräys perustuu hakemuslomakkeessa kerättyihin tietoihin, joiden virheellisyyttä tai paikkansapitämättömyyttä velallinen olisi kyennyt arvioimaan kyseisen asetuksen 16 artiklan 2 kohdassa vastineen esittämiselle asetetussa määräajassa, mitä kansallisen tuomioistuimen on arvioitava, kyseessä ei ole ”poikkeuksellinen olosuhde”, jonka vuoksi uudelleen tutkiminen olisi perusteltavissa.

28. Jäljempänä esitetyistä syistä katson, että myöskään se, että hakemuslomakkeeseen sisältyvä väärä tai virheellinen tieto on ratkaiseva maksamismääräyksen antavan tuomioistuimen toimivallan kannalta – mikä on tilanne, johon erityisesti Handelsgericht Wien viittaa – ei johda toisenlaiseen päätelmään.

29. Asetuksen N:o 1896/2006 johdanto-osan 16 perustelukappaleessa todetaan, että ”tuomioistuimen olisi tutkittava [eurooppalaista maksamismääräystä koskeva] hakemus sekä toimivaltakysymys – – hakemuslomakkeessa esitettyjen tietojen pohjalta”, ilman että olisi tarpeen, että tuomari suorittaa kyseisen tutkimuksen. [8] Vaatimuksiin, jotka tuomioistuimen, jossa eurooppalaista maksamismääräystä koskeva hakemus esitetään, on asetuksen N:o 1896/2006 8 artiklan mukaan tutkittava kyseisen lomakkeen perusteella, kuuluu tuomioistuimen kansainvälinen tuomiovalta (kyseisen asetuksen 6 artikla). Tässä mielessä sen, joka tutkii eurooppalaista maksamismääräystä koskevan hakemuksen, on

7 — Vastineesta seuraa lähtökohtaisesti asetuksen N:o 1896/2006 17 artiklan 1 kohdan mukaan, että menettely jatkuu määräyksen antaneen jäsenvaltion toimivaltaisissa tuomioistuimissa tavanomaista riita-asiain käsittelyä koskevien sääntöjen mukaisesti. Kyseisen menettelyn yhteydessä voidaan keskustella esimerkiksi tuomioistuimen kansainvälistä toimivaltaa koskevasta kysymyksestä ja erityisesti nyt käsiteltävän asian osalta sopimuspuolten tekemän oikeuspaikkalausekkeen pätevyydestä ja vaikutuksista.

8 — Asetuksen N:o 1896/2006 8 artiklassa sallitaan sekin, että tutkiminen voi tapahtua automaattista menettelyä käyttäen.

arvioitava vain sitä, onko numerokoodi (joita on 13), joka koskee tuomioistuimen toimivallan perustetta ja jonka hakija on ilmoittanut asetuksen N:o 1896/2006 liitteessä I olevassa vakiolomakkeessa A, todennäköisesti oikea, kun otetaan huomioon asetus N:o 44/2001,[9] johon viitataan asetuksen N:o 1896/2006 6 artiklan 1 kohdassa tuomioistuimen toimivallan osalta.[10]

30. Kun eurooppalainen maksamismääräys annetaan velalliselle tiedoksi asetuksen N:o 1896/2006 liitteessä V olevalla vakiolomakkeella E, hänelle ilmoitetaan toisaalta c kohdassa visuaalisesti erottuvalla tavalla paitsi siitä, että hän voi esittää vastineen 30 päivän kuluessa, ja seurauksista, joita aiheutuu, jos hän ei tee niin, myös siitä, että ”tämä määräys on annettu pelkästään kantajan antamien tietojen perusteella, joita tuomioistuin ei ole tarkistanut”.

31. Näin ollen nyt käsiteltävässä asiassa on katsottava, myös sen vuoksi, että ennakkoratkaisua pyytävän tuomioistuimen mukaan maksamismääräys annettiin pätevästi tiedoksi Thomas Cookille, että kyseinen yhtiö tiesi tiedoksiannosta (ajankohta, josta määräaika vastineen esittämiselle alkaa) lähtien siitä, että kyseinen maksamismääräys annettiin pelkästään Thurner Hotelin asetuksen N:o 1896/2006 liitteessä I olevalla vakiolomakkeella A antamien tietojen perusteella. Vaikka asiakirjoista ei ilmene, oliko Thomas Cook tosiasiallisesti saanut jäljennöksen edellä mainitusta vakiolomakkeesta A, kyseinen belgialaisyhtiö saattoi näin ollen päätellä, että Thurner Hotel ei ollut ilmoittanut hakemuksessaan sopimuspuolten sopiman oikeuspaikkalausekkeen olemassaolosta (koska maksamismääräys oli peräisin itävaltalaiselta tuomioistuimelta eikä Gentin tuomioistuimelta) ja että lähtökohtaisesti se, joka oli tutkinut asian lomakkeessa annettujen tietojen perusteella, ei ollut välttämättä tiennyt kyseisen lausekkeen olemassaolosta.[11]

32. Koska asetuksen N:o 44/2001 24 artiklassa hyväksytään yleisesti toimivallan hiljainen siirtäminen, jos vastaaja vastaa tuomioistuimessa, josta ei ollut alun perin sovittu sopimuspuolten kesken,[12] katson tässä yhteydessä myös, että ei ole pidettävä ilman muuta kyseisessä 25 perustelukappaleessa tarkoitettuina ”väärinä tietoina” sitä, että eurooppalaisen maksamismääräyksen hakija ilmoittaa – nähdäkseen velallisen reaktion – itävaltalaisen tuomioistuimen toimivallan perusteeksi paikkakunnan, missä velvoitteet on täytettävä (asetuksen N:o 44/2001 5 artiklan 1 alakohta).[13] Kuten unionin tuomioistuin on jo todennut tuomioistuimen toimivaltaa sekä tuomioiden täytäntöönpanoa yksityisoikeuden alalla 27.9.1968 annetun yleissopimuksen (jäljempänä Brysselin yleissopimus)[14]

9 — Asetuksen N:o 1896/2006 6 artiklan 1 kohdassa säädetään konkreettisesti nyt käsiteltävän asian kannalta (johon ei liity kuluttajia), että ”tuomioistuimen toimivalta tätä asetusta sovellettaessa määritetään asiaa koskevien yhteisön oikeussäännösten, erityisesti asetuksen (EY) N:o 44/2001 mukaisesti”. Tuomioistuimen toimivallasta sekä tuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta siviili- ja kauppaoikeuden alalla 22.12.2000 annettu neuvoston asetus (EY) N:o 44/2001 (EYVL 2001 L 12, s. 1) on korvattu 10.1.2015 lähtien asetuksella N:o 1215/2012, joka ei ollut sovellettavissa silloin, kun nyt käsiteltävän asian tosiseikat tapahtuivat.

10 — Kormannin sanoin ”edellytetään vain todennäköisyyden tutkimista vertaamalla tietoja päävelkaan liittyviin tietoihin” (J. M. Kormann, *Das neue Europäische Mahnverfahren im Vergleich zu den Mahnverfahren in Deutschland und Österreich*, Jena: Jenaer Wissenschaftliche Verlagsgesellschaft, 2007, s. 96).

11 — On otettava huomioon, että asetuksen N:o 1896/2006 7 artiklan 2 kohdan e alakohdan mukaan eurooppalaisen maksamismääräyksen hakijan on esitettävä tässä vaiheessa vain *kuvaus* vaatimuksen perusteena olevista seikoista, joten on enemmän kuin todennäköistä, että kun tehdään kyseisessä 8 artiklassa tarkoitettu tutkiminen, tuomioistuimella, jolle hakemus esitetään, ei ole käytettävissään edes sopimuspuolten tekemää sopimusta.

12 — Kyseisen asetuksen 24 artiklassa hyväksytään se, että vaikka osapuolten välillä olisi sovittu oikeuspaikkalausekkeesta, kantaja voi nostaa kanteen muussa kuin sovitussa tuomioistuimessa ja vastaaja voi hyväksyä hiljaisesti kyseisen tuomioistuimen toimivallan vastaamalla kyseisessä tuomioistuimessa, jolloin niiden välisestä toimivallan antamista koskevasta sopimuksesta tulee pätevästi vaikutukseton (lukuun ottamatta asetuksen N:o 44/2001 22 artiklassa tarkoitettuja yksinomaisen toimivallan tapauksia). Unionin tuomioistuin on jo todennut samansuuntaisesti erityisesti eurooppalaisesta maksamismääräysmenettelystä, että ”sellaista eurooppalaiseen maksamismääräykseen annettua vastinetta, jossa ei kiistetä määräyksen antavan jäsenvaltion tuomioistuinten toimivaltaa, ei voida pitää tuomioistuimen toimivallasta sekä tuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta siviili- ja kauppaoikeuden alalla 22.12.2000 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 44/2001 24 artiklassa tarkoitettuna vastaamisena asiassa”, vaikka vastapuoli oli esittänyt kyseisessä asiassa kirjallisessa vastineessaan väitteitä vaatimukseen liittyvästä asiakysymyksestä (tuomio Goldbet Sportwetten, C-144/12, EU:C:2013:393). Ks. myös yleisesti em. 24 artiklasta tuomio Cartier parfums-lunettes ja Axa Corporate Solutions assurances (C-1/13, EU:C:2014:109, 34 kohta ja sitä seuraavat kohdat).

13 — On otettava huomioon, että Thurner Hotel kyseenalaistaa Thomas Cookin mainitseman oikeuspaikkalausekkeen olemassaolon (ks. Thurner Hotelin huomautusten 2 ja 3 kohta).

14 — EYVL 1972 L 299, s. 32. Yleissopimus sellaisena kuin se on muutettuna uusien jäsenvaltioiden liittymisestä tehdyillä myöhemmillä sopimuksilla.

vastaavista määräyksistä, ”ei ole olemassa yleissopimuksen yleiseen järjestelmään tai tavoitteisiin liittyvää perustetta katsoa, että 17 artiklassa [asetuksen N:o 44/2001 23 artikla] tarkoitetun toimivaltaa koskevan sopimuksen sopimuspuolet eivät saisi saattaa riitaa vapaaehtoisesti jonkin muun tuomioistuimen kuin kyseisessä lausekkeessa tarkoitetun tuomioistuimen käsiteltäväksi”. [15]

33. On otettava huomioon sekin, että pelkkä tällaisen lausekkeen olemassaolo sopimuspuolten tekemän sopimuksen yleisissä sopimusehdoissa ei merkitse sitä, että se olisi pätevä kyseisen asetuksen 23 artiklan nojalla. [16] Mikäli sopimuspuolet olisivat erimielisiä, sen muodollisen pätevyyden arviointi edellyttäisi sitä, että asian käsittelevä tuomioistuin tutkisi sen yksityiskohtaisemmin kuin sen on tutkittava asetuksen N:o 1896/2006 8 artiklan perusteella, vaikka sille ilmoitettaisiin tällaisen lausekkeen olemassaolosta eurooppalaista maksamismääräystä koskevassa hakemuslomakkeessa. Tästä syystä katson, että jos eurooppalaisen maksamismääräyksen hakija epäilee yleisiin sopimusehtoihin sisältyvän oikeuspaikkalausekkeen pätevyyttä tai tehokkuutta, se ei ole velvollinen vetoamaan siihen lomakkeessa hakiessaan eurooppalaista maksamismääräystä, koska näitä seikkoja ei voida missään tapauksessa käsitellä eurooppalaisen maksamismääräysmenettelyn yhteydessä.

34. Katson näin ollen, että näissä olosuhteissa ”poikkeuksellisena olosuhteena”, jonka perusteella velallinen voi vaatia eurooppalaisen maksamismääräyksen uudelleen tutkimista asetuksen N:o 1896/2006 20 artiklan 2 kohdan perusteella, voidaan pitää vain sitä, että kyseinen maksamismääräys perustuu hakemuslomakkeeseen sisältyneisiin tietoihin, jotka ovat osoittautuneet vääriksi tai virheellisiksi tosiasiallisesti vasta jälkikäteen eli sen jälkeen, kun määräaika vastineen esittämiselle on päättynyt, vaikka nämä tiedot ovat ratkaisevia tuomioistuimen toimivallan kannalta, erityisesti silloin, kun hakija on laiminlyönyt mainita oikeuspaikkalausekkeen, josta sopimuspuolten oletetaan sopineen.

35. Näin ollen katson, että Handelsgericht Wienin ennakkoratkaisukysymykseen on vastattava siten, että nyt käsiteltävään asiaan liittyvissä olosuhteissa asetuksen N:o 1896/2006 20 artiklan 2 kohtaa on tulkittava, luettuna yhdessä sen 25 perustelukappaleen kanssa, siten, että ”poikkeuksellisena olosuhteena”, jonka perusteella vastapuoli, jolle eurooppalainen maksamismääräys on annettu pätevästi tiedoksi, voi vaatia maksamismääräyksen uudelleen tutkimista tuomioistuimessa, ei voida pitää pelkästään sitä, että kyseinen maksamismääräys on annettu hakemuslomakkeeseen sisältyneiden väärien tai virheellisten tietojen perusteella, vaikka nämä tiedot ovat ratkaisevia tuomioistuimen toimivallan kannalta – erityisesti silloin, kun hakija on laiminlyönyt mainita oikeuspaikkalausekkeen, josta sopimuspuolten oletetaan sopineen –, tämän kuitenkaan rajoittamatta sitä mahdollisuutta, että velallinen kykenee osoittamaan kansallisessa tuomioistuimessa, että hän kykeni tosiasiallisesti saamaan tiedon siitä, että hakemuslomakkeeseen sisältyneet tiedot olivat vääriä tai virheellisiä, vasta vastineen esittämiselle kyseisen asetuksen 16 artiklan 2 kohdassa säädetyn määräajan päättymisen jälkeen.

15 — Tuomio Elefanten Schuh (150/80, EU:C:1981:148, 10 kohta). Ks. myös tuomio ČPP Vienna Insurance Group (C-111/09, EU:C:2010:290, 21 kohta ja sitä seuraavat kohdat). Tässä yhteydessä on muistettava sekin, että asetuksen N:o 44/2001 35 artiklan 1 kohdassa ei evätä sellaisen tuomion tunnustamista, joka on annettu ilman että asetuksen 23 artiklan mukaista tuomioistuimen toimivaltaa koskevaa sopimusta on noudatettu. Tunnustaminen evätään vain tuomioilta, jotka on annettu kyseisen asetuksen II luvun 3 jakson (toimivalta vakuutusasioissa), 4 jakson (toimivalta kuluttajansuojaa koskevissa riita-asioissa) ja 6 jakson (yksinomainen toimivalta) säännösten vastaisesti tai sen 72 artiklassa säädetyssä tapauksessa.

16 — Ks. tästä P. Mankowski, ”Artikel 23 Brüssel I-VO”, teoksessa T. Rauscher (toim.), *Europäisches Zivilprozess- und Kollisionsrecht - EuZPR / EuIPR*. München, Sellier, 2006, s. 411 ja sitä seuraavat sivut, erityisesti 16 kohta ja sitä seuraavat kohdat.

V **Ratkaisuehdotus**

36. Edellä esitetyn perusteella ehdotan, että unionin tuomioistuin vastaa Handelsgericht Wienille seuraavasti:

Eurooppalaisen maksamismääräysmenettelyn käyttöönotosta 12.12.2006 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1896/2006 20 artiklan 2 kohtaa on tulkittava nyt käsiteltävään asiaan liittyvissä olosuhteissa, luettuna yhdessä sen 25 perustelukappaleen kanssa, siten, että ”poikkeuksellisena olosuhteena”, jonka perusteella vastapuoli, jolle eurooppalainen maksamismääräys on annettu pätevästi tiedoksi, voi vaatia maksamismääräyksen uudelleen tutkimista tuomioistuimessa, ei voida pitää pelkästään sitä, että kyseinen maksamismääräys on annettu hakemuslomakkeeseen sisältyneiden väärien tai virheellisten tietojen perusteella, vaikka nämä tiedot ovat ratkaisevia tuomioistuimen toimivallan kannalta – erityisesti silloin, kun hakija on laiminlyönyt mainita oikeuspaikkalausekkeen, josta sopimuspuolten oletetaan sopineen –, tämän kuitenkaan rajoittamatta sitä mahdollisuutta, että velallinen kykenee osoittamaan kansallisessa tuomioistuimessa, että hän kykeni tosiasiallisesti saamaan tiedon siitä, että hakemuslomakkeeseen sisältyneet tiedot olivat vääriä tai virheellisiä, vasta vastineen esittämiselle kyseisen asetuksen 16 artiklan 2 kohdassa säädetyn määräajan päättymisen jälkeen.